

MIN ANDRA SYSTER

SARA PABORN

Min andra syster

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

TIDIGARE UTGIVNING

Släktfeber, 2009

Tuppen och havet, 2011

Vilken tur att vi träffades innan vi dog, 2014

En eller annan väg, 2015

Blybröllop, 2017

Änkorna på Österlen, 2018

Tistelhonung, 2020

Svartstick, 2023

Utdrag på sidan 5 ur Dykungens dotter:

© Birgitta Trotzig– licensierat genom ALIS.

Utdrag på sidan 183 ur dikten ”This Be The Verse” av Philip Larkin
från diktsamlingen High Windows (1974)

återges med tillstånd av Faber and Faber Ltd.

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-080836-5
COPYRIGHT © Sara Paborn, 2025
OMSLAG Sara R. Acedo
FÖRSTA TRYCKNINGEN
TRYCK ScandBook, EU 2025

Den som förbjuder sig att minnas, blir av det
förbjudna minnets liv tung som en sten.
BIRGITTA TROTZIG, *Dykungens dotter*

I.

Avslöjaren/*Foro gnomonico* 1992, Stockholm

– Vet du, i kyrkan Santa Maria Novella i Florens, i närheten av vår lägenhet, finns det ett magiskt fenomen.

Hon lutar sig fram mot mig och kisar så att ögonen bara blir springor av blått.

Min äldsta syster och jag har inte setts på fem år. Nu sitter vi plötsligt på en bänk i en park i Stockholm, dit hon oanmäld kommit med sin italienska kille Damiano för att hälsa på mig.

– Jaså? säger jag och försöker att inte visa hur rädd jag är.

– Det är fullt av fresker och statyer och mosaiker där inne av Pisano och Lippi och Botticelli och alla möjliga.

Hennes ansikte är så nära mitt att jag kan känna hennes andedräkt mot kinden.

Jag nickar vagt. Jag vet inte vem Pisano eller Lippi är. Möjligt har jag hört talas om Botticelli.

– Längst in finns en jättevacker målning från 1400-talet som heter "La Trinità", Treenigheten, målad av en renässanskonstnär som hette Masaccio. Han var en av de första som använde sig av matematik för att räkna ut proportioner så att bilderna blev verklighetstrogna. "La Trinità" är hans mästerverk och den tidigaste målning som finns bevarad av linjärt perspektiv, du vet när saker ser mindre och mindre ut ju längre bort de är.

Hon tystnar en sekund.

– Tyvärr dog han när han bara var tjugosex år. De bästa dör jämt unga.

Hon fnyser till.

Runt oss har semesterlediga människor picknick. De spelar boule, dricker öl och skrattar. Det ser helt normalt ut, men för mig har världen precis stannat. En bit bakom bänken står hennes kille och röker en cigarett. Han väntar otåligt. Jag vet inte på vad. Hon lutar sig närmare.

– I taket ovanför målningen finns två små hål uthuggna i stenen. På vårdagjämningen kring den tjugonde mars, prick klockan halv nio på morgonen, om solen skiner, korsas ljusstrålarna och landar rakt på Jesusfigurens ansikte.

Hon höjer sitt pekfinger och vinklar det till en vass spets. Hon har alltid kunnat det. Vrida leder och ben på konstiga sätt, som en yogi.

– Strålen lyser upp den exakta diametern på figurens utsträckta armar, som en stor ellips. Och då händer någonting med målningen.

– Vad händer? frågar jag, fast jag egentligen inte vet om jag vill höra svaret.

Min äldsta syster för långsamt sina spretande fingrar mot varandra.

– Under ett par minuter blir Jesusfiguren gradvis tredimensionell. Han liksom glider fram ur väggen. Ut i rummet. Till slut ser det ut som om hela hans kropp svävar i luften. Som en hägring.

Hon kisar, som om hon kan se skepnaden framför sig. Bakom mig fimpar hennes kille i gräset.

– Ljuspunktens storlek beror på hålets höjd och storlek och vinklarna och allt möjligt. Det är ett optiskt fenomen. *Foro gnomonico* kallas det. Gnomon är ett ord från klassisk grekiska. Det betyder den som har insikt, visaren eller avslöjaren. De anlidade en kosmograf som räknade ut det hela. Världens största astronomiska storheter kommer från Florens, du vet. Galilei

och Toscanelli . . . de är världsberömda för sina astronomer där, har varit sedan 1300-talet.

Hon ser stint på mig. Det rycker i en muskel under ena ögat. En pärla av svett rinner längs hårfästet. Själv är jag fortfarande inte det minsta varm. Tvärtom känns det som om jag har frossa. Allt hår reser sig i min nacke, trots att sommarhettan är tryckande.

– Men det händer bara en enda gång om året. Alltid på samma dag. Och fenomenet varar bara ett par minuter. Sedan försvinner det. Poff.

Hon öppnar häftigt handflatan, som om hon släpper i väg något ut i sommareftermiddagen.

– Foro gnomonico, upprepar hon med sin mystiska röst.

Den minns jag, bättre än nästan allt annat.

Jag nickar. Munnen är torr. Ljuden från trafiken, fotbollsplanen och boulebanan är bara ett avlägset sorl nu. Jag känner tyngden av ofrånkomlighet. Banden som finns kvar. Gemen-skap? Kärlek? Dom? Öde?

– Bara några minuter, sedan återgår figuren in i väggen.

Hon nickar hemlighetsfullt.

Det slår mig nu, mer än trettio år senare. Kanske är det vad detta är. Att jag skriver den här historien. Minuterna då solstrålen äntligen ska träffa det heliga föremålet och låta hela figuren framträda. Kanske få den att stiga ut ur sig själv.

Visa sig från alla sidor.

Jag måste bara bli avslöjaren först.

1983
Sölvesborg

Det är aldrig någon hemma när jag kommer från skolan. Jag tycker att det är skönt. Jag har min rutin. Så fort jag tagit av ytterkläderna går jag raka vägen in i vardagsrummet och lägger på Ulf Lundells skiva ”Kär och galen”. Sedan kryper jag ihop intill de stora Luxorhögtalarna.

Det är mina systrars gamla stereo som fått flytta ner till vardagsrummet. Nu är det bara jag som använder den, förutom de fåtal gånger min mamma sätter på en klassisk skiva samtidigt som hon påtalar hur mycket hon älskar klassisk musik.

Introt till första låten går i gång och i samma sekund snörps mitt svalg ihop. Sorgen, eller vad det nu är för känsla, väller upp i kroppen. Jag knäpper händerna som i bön – det är viktigt av någon anledning – och låter mig svepas med av musiken medan jag släpper ut tårarna. Exakt vad det är som sker med mig kan jag inte sätta ord på. Har jag inga ord för. Det är bara en stark samhörighet mellan mig och musiken, en igenkänning av något som svallar djupt inifrån. Något som känns uråldrigt och helt och hållet sammanbundet med mig, fast jag bara är elva år.

Det är en både storslagen, ensam och sorgsen övertygelse detta, att vemodet jag erfar på något sätt hör ihop med mig. ”Kär och galen” är den enda skiva jag lyssnar på, om och om igen. Varje dag efter skolan, och jag gråter alltid, rituellt. Jag lyssnar till slutet, hela tiden tätt hopkrupen i fosterställning intill högtalaren. Jag vågar inte röra mig, får inte röra mig. Jag har sådana regler för mig själv. Röra vid handtaget tre gånger

innan jag går ut. Inte se mig själv i spegeln. Undvika brunnar märkta med bokstaven A. A står för Avbruten kärlek.

När jag stoppar tillbaka skivan i den gula plastbacken är jag noga med att inte vidröra de andra skivorna. De som har hennes namn på små klisterlappar högst upp i hörnen.

Jag är ofta ensam hemma, eftersom mina föräldrar jobbar sent och dessutom är politiskt aktiva och ofta på olika sammanträden om kvällarna. Ibland, på väg till mitt rum, gläntar jag på dörren upp till övervåningen. På väggen i trappan finns en stor sjöjungfru. Det är de som har målat den. Mina storsystrar. Det guldgula håret svallar över masoniten. Fjällen på jungfruns stjärtfena blänker metallicblå i dunklet. Hon tornar upp sig, mycket högre än jag. De vildsinta vågorna med vita kammar som omger henne är skrämmande realistiska. Redo att skölja över alla som öppnar dörren.

Det är bara hon och jag kvar här. De två andra har försvunnit. Systrarna. Men sjöjungfrun är lika fångad i det här LB-huset som jag. Jag är rädd för henne. Och full av beundran.

Ibland står jag bara och stirrar på den stora väggmålningen med gåshud över hela kroppen. Det är som om hon bär på ett budskap just till mig, ett oroande förebådande. Oklart vilket. När jag nu söker på ordet sjöjungfru, läser jag att hon är symbolen för omöjlig passion. Hon representerar kärlek men också förvandling, själsförlust och förräderi.

Jag vågar aldrig gå upp dit, till övervåningen. Jag är övertygad om att det som finns där uppe skulle smitta mig. Som ett livsfarligt virus. Jag behöver förresten inte gå upp dit heller. Jag vet redan hur det ser ut; snedtaket i furu med mörka kvisthål. Madrasserna på golvet. Burkarna med nagellack. Den gamla kvartslampan i hörnet. Locktången med grönt handtag.

View-Mastern och bildskivorna med djur i djungeln och avlägsna galaxer. Ritblocken med teckningarna på borden längs långsidan. Framför allt de. Längst upp i slutet av trappan lurar ett rödaktigt sken. Det är det indiska tyget av korallfärgad bomull med små elefanter som silar ljuset. Tyget hänger kvar i sina häftstift framför fönstret.

Även om systrarna är borta finns skenet fortfarande där.

Ibland nuddar jag väggen med målningen av sjöjungfrun med pekfingret, som för att utmana min rädsla. Hon har enorma nakna bröst. Provocerande stora med detaljerade bröstvårtor. Trappan knarrar. Jag kan förnimma en doft av damm och inpyrd rökelse.

Plötsligt drar en kall kåre längs min ryggrad. Jag stänger snabbt dörren till övervåningen. Det är som om det bor spöken där uppe.

Mina systrar är borta. Jag bor i lämningarna av det som en gång fanns.

En av dem längtar jag efter. Hon är bara tre mil bort, men det känns ändå alldeles för långt.

Den andra är jag rädd för. Hon är tvåhundra mil bort, men det är inte långt nog.

Mitt sovrum ligger precis under deras. Deras golv är mitt tak. Jag känner tyngden av dem, även när de inte är här.

Ännu mer nu, när de inte är här.

I mammas och pappas sovrum hänger ett svartvitt porträtt på mellansystemen. Det har tidigare hängt två porträtt på väggen, men det ena är nedplockat och har lämnat ett mörkare fält i tapeten där solen blekt runt omkring. Jag vet inte vart fotografiet tagit vägen. Är det uppbränt? Eller står det undangömt i något förråd? Jag undviker förråden just därför, man vet inte vad man kan hitta.

Ett enda blekt, fyrkantigt fotografi finns kvar av de två, instoppat i en plastficka i ett av bokhyllans fotoalbum. De poserar framför en mintgrön fond, i identiska blommiga klänningar och med pinnsmala ben. Det vilar en romantisk air över bilden, som om den är tagen i en helt annan familj. Vilket den på sätt och vis är.

På de få bilder som finns av mig har jag pojkgiga byxdressar i jeansstyg, tröjor i frotté och kort, hemmaklippt hår. Jag är knubbig, lite smutsig och rödkindad. Fotofonderna bakom mig är inte pastellfärgade utan vinröda.

Jag är sladdbarn. Nio och tretton år yngre än mina systrar. På ett vis är det som att vara född i en familj där allt det avgörande redan har hänt. Där det levdes en helt annan sorts liv innan jag kom. På den tiden var mamma hemmafru. Hon umgicks med de andra kvinnorna på gatan, sydde om kläder och sålde Tupperwareprodukter. Nu har hon pluggat fem år i Göteborg och blivit pedagog. Så fort telefonen ringer muttrar pappa: ”Det är väl nån pedagog.” Så ser han menande på mig. Jag bekräftar honom, skrattar till. Det är sådan jag är, vill bli omtyckt.

Vissa spår finns kvar från den gamla familjen och mina systrars präktiga uppväxt: två identiska klänningar från en resa de gjort till Tjeckoslovakien. Två pastellporträtt målade av en gatukonstnär i Malaga, där familjen hade hus innan jag föddes. Två små, vita gungstolar. Två likadana solfjädrar. Två kärror till två dockor. Sakerna är en påminnelse, både om det andra livet som levts och om det hemska som har hänt. Själv har jag en helt annan sorts leksaker: pojkdockor med penis. Bilar. Lego. Min högsta dröm är att få en elektrisk tågbanda. Det är sent sjuttioal och pappa önskar att han fått en son. I stället fick han en tredje dotter. Sonen skulle han ha döpt till

Ossian, efter sin far. Skeppsredaren. Nu får min pojkdocka med penis heta Ossian i stället.

Jag kan njuta av tystnaden som uppstått efter dem. Den odelande uppmärksamheten. Jag är en pojkflicka, fylld av självförtroende. Någon som beordrar pojkarna på dagis att gifta sig med mig med ett äpple i munnen, så att de ska bli mer lika en julgris. Någon som klarar sig själv. Någon som är otålig. Men varje gång jag gläntar på dörren till övervåningen påminns jag: det har funnits en annan och mäktigare historia här före mig. En kärnfamilj med två självlysande systrar. Jag står inte mellan dem eller ens bredvid. Jag står nedanför. I slutet av trappan.

I det svaga, rödaktiga ljuset.

På sätt och vis står jag kvar där än.

*

– Inga andra systrar har stått varandra lika nära som de två. Eller inga andra människor överhuvudtaget.

Mamma får en fjärrskådande blick när hon försöker sätta ord på deras enastående förbund.

Det går inte, förstår jag. Vissa saker är för fantastiska för att låta sig fångas i ord. En del relationer går utanpå vad språket kan rymma.

Två konstnärliga systrar. Inneslutna i den vanliga världen. Som två starka magneter som inte syns men som allting annat kretsar kring. Jag har roterat i deras kraftfält hela mitt liv.

– De var oskiljaktiga, säger mamma. Helt oskiljaktiga! De hade till och med ett eget språk. Jag brukade oroa mig för hur de skulle klara sig utan varandra när de blev vuxna. Om de skulle behöva bo ihop hela livet. Hur sjutton skulle det gå annars?

Hon kan prata med mig så, utan att vänta på något svar. Vad

ska jag svara förresten? Jag vet ju inte hur det var. Så jag nöjer mig med att sitta bredvid henne i hammocken, vid köksbordet, i soffan eller var vi nu sitter medan mamma funderar högt.

Men det behöver gå ganska många år efter brytningen, katastrofen, det fasansfulla innan hon kan prata om dem så, förstås.

Tiden innan dess är bara stumhet. Även jag blir tyst i frånavarom av deras oerhörda syskonkärlek. Deras själsförbund. Själsförbundet är det som gör sveket extra obegripligt, för att inte säga mystiskt. Det lånar sig inte till ord, går inte riktigt att beskriva. Jag pratar aldrig om det som hänt med någon. Bär det bara inuti mig. Det är en hemlighet som gör mig tung. Skiljer ut mig från mina vänner och klasskompisar. Inget åldrar en som en hemlighet man tror sig vara ensam om.

Länge trodde jag att det här bara var deras historia. Att min enda roll var som vittne och åskådare. Senare som medlare. Lillasystemen utan ryggrad som rände mellan än den ena, än den andra, i en självupptagen förhoppning om att . . . ja, vad? Laga, läka, förena likt en god fe? Eller kanske bara vinna favörer och tid? Kunna skapa varsin bild av mig själv åt var och en av dem. Dela mig mitt itu, som en oblat under nattvarden. Lillasystemen, hon med turen.

Men ju mer åren gått, desto mer har jag undrat hur mycket tur jag egentligen hade. Att det bara är deras historia är helt enkelt inte sant. Jag befinner mig mitt i den. Har varit dess vittne så länge att jag blivit dess fånge. Det är den historien som alltid har legat över mig. Den historia jag tänkt att jag aldrig någonsin kommer att våga skriva.

Inte ens har rätt till.

Man når inte upplysning genom att fantisera om ljuset, utan genom att medvetandegöra mörkret. Det mörker som inte

medvetandegörs manifesterar sig i våra liv och du kommer att kalla det öde. Jag hörde det nyss på radion.

Mitt öde. Det jag trott var mitt öde.

Men nu måste jag rikta ljuset mot det för att undersöka dess sanningshalt. Hur kan jag göra det? Jag tänker så här: att försöka förstå något är en kärlekshandling.

Tecken som ska tydas. Ljus som ska falla rätt. Dolda ting som ska belysas. Detta är historien.

*

– Ska du bli författare?

Min morbrors fru Bibi ställer frågan med barnlig röst. Hon tror väl att hon måste använda den eftersom jag är ett barn. De står i dörren till mitt rum. Morbror Carsten. Mamma. Kanske någon mer. Jag är arg för att jag blir avbruten i skrivandet, vill knappt vända mig om. Jag är mitt inne i tanken ju, skriver på en av alla de berättelser som jag sedan stoppar ner i någon av mina djupa byrålådor eller längst in i min kombinerade garderob/bokvrå – ett litet utrymme under trappan som påminner om en krypta, med hyllor på väggarna och högar med kläder och saker på golvet. I väggen finns ett hål där jag stoppar mina allra hemligaste hemligheter. Det finns inget ljus i taket. Men det är ett viktigt utrymme. Mer än en fysisk plats.

Min krypta är lika stilla som en hemlig gravkammare. Jag har en popup-bok på hyllan där inne, "Alice i Underlandet". Jag älskar den boken. Också min krypta är ett underland. Ett schakt under schaktet. En hemlig värld under den andra världen. Saker kan finnas på flera nivåer. Det vet jag instinktivt. Men när vuxna kommer in i mitt rum och ställer den där inställsamma frågan om jag ska bli författare, bara för att jag

skriver, och inte ens är intresserade av svaret, blir jag illa till mods. Arg. Vansinnig! Nej. Jag tänker absolut inte bli författare! Verkligen inte. Varför?

För att författare blir olyckliga. Konstnärer blir olyckliga. Så säger rösten i mitt huvud, eller inuti min kropp. Jag har bevis. Hoppas att jag inte är författare. Jag undviker allvar och konst, för det förknippar jag med henne. Med min syster Susanne. Jag kan knappt säga hela hennes namn. Inte efter det som hände.

Susanne är konstnär. Det kan hon inte hjälpa och det är ett straff. Varför skulle Bibi säga så? Nu kan jag inte fortsätta skriva. När de stängt dörren blir jag sittande med pennan i handen. Det bultar i magen och bröstet av obehag.

De pratar där utanför. Jag tittar ut genom fönstret. Det finns en liten skräpig pergola där min pappa satt ett par vinrankor i ett försök att få fram egna druvor att göra vin på. Ibland dyker en liten skruppen, violett klase fram ur snåren. Bären är sura och proppfulla med kärnor. Skalen så beska att tungan får kramp. En gång gjorde pappa maskrosvin i källaren i sommarstugan och flaskorna exploderade under jäsningsen så att fönstren i hela huset skallrade.

Jag drar ut en av furuskribordets lådor. Tar fram en gammal burk med slajm, öppnar locket och luktar på den svampaktiga, numera helt grådaskiga gelén som ligger i den giftgröna burken. Den känns sval och skön mellan fingrarna. Jag har en vandrande pinne i en glasburk till höger på skrivbordet, fast jag hittar inte honom bland alla löven längre. Han har vandrat i väg, säger jag till min kompis Anneli och hon skrattar högt. Ett tag låg en tunn kletig väv med små prickar över alla blad i botten på burken. Kanske var det den vandrande pinnen som lagt ägg. Eller så var det bara mögel. Det är svårt att veta. Hur som helst har jag slutat att titta in i burken eftersom det kan vara obehagligt.

Jag har andra saker i mina skrivbordslådor. En Rubiks kub. En miniatyrkortlek. En lång, blåvit orm av geometriska plastbitar som man kan forma till olika saker: en kobra. En kanin. En boll. Massvis med pennor och små kuvert med brev från brevvänner. Ett kartotek med recensioner av påhittade böcker. En glasburk med konstigt godis som jag fått av min pappas faster Minnie. Det är små kumminfrön, överdragna med lilafärgat socker. En mystisk, gammaldags konfekt – säkert lika gammal som hon, och hon är född på 1800-talet.

Hemma hos henne på Norra Bryggerigatan finns ett dunkelt finrum och på bordet i finrummet står en kristallskål, fylld med karameller. Försöker man ta en karamell så lyfts hela skålen upp från bordet. Allting sitter ihop, som en hård, sammanvuxen kristalliserad klump. Ändå försöker jag alltid när jag kommer hem till henne. Bända loss en karamell – en sidenkudde. Pärllemorfärgat skal med ett innandöme av mintsmakande choklad. När det inte går händer det att jag hämtar ett tillhygge för att hacka loss flagor av godiset. Spetsduken skrynklar sig på bordet under skålen av min omilda behandling. Men Minnie hör dåligt så jag kan utföra mina brutala operationer i fred.

Jag är en arg flicka. Mamma har en gång tagit mig till doktorn för den sakens skull, till stora lasarettet i grannstaden. Jag får vansinnesutbrott som ingen kan förklara. Läkarbesöket slutar med att jag tar en bunt veckotidningar från ett bord och drämmer dem i doktors huvud. Sedan flyr jag genom lasarettets långa korridorer. Jag är rädd för sprutor. Efter det besöket får jag, som mamma säger, en ”prick” i läkarprotokollet. Det står att jag har ett okontrollerat humör och saknar uppfostran.

Jag tröttnar på mina lådor och försöker återvända till det jag skriver. Man kan väl få skriva utan att bli anklagad för att vilja bli författare! Jävla kärring.

På en mjölkörtsstig en lavendelblå kväll gick jag ensam och tänkte på dig, skriver jag.

Romantiska dikter lugnar när man känner sig upprörd. De följer en på lagom avstånd, precis som en skugga en lavendelblå kväll.

I en hatt som var molnvit och i en klänning som en sol, beundrade jag skuggan av mig.

Jag sätter punkt för dikten. Ryser. Var det jag som nyss skrev den? Det känns inte så. Den bara kom ut, nu sitter den där på pappret. Det är kusligt. Jag hade näppeligen något med det hela att göra. Näppeligen. Det låter som nippertippa. Jag tycker om gammaldags ord. Vissa ord är som en tröstande varm famn som luktar gott och konstigt men ändå bekant. Jag vill inte bli författare! Förresten är det väl inget man bara blir? Löjligt.

Jag hör Bibis röst från hallen:

– Och herregud, har ni inte målat över den där hemska bilden än? Hur ska ni kunna sälja huset med den där i?

Jag stelnar till. Sälja huset? Vem pratar om att sälja huset?

Jag tar upp slajmen och knådar den hårdhänt. Ger den en riktig omgång. Pressar fingrarna genom den äckliga massan. Kanske borde jag slänga den? När vet man att det är dags att slänga något?

Jag reser mig från skrivbordet och går in i vrån. Här inne blir alla röster burkiga. Men nu har de sänkt sina stämmor där utanför. Jag snappar bara upp enstaka ord.

– ... inte hört av sig.

– Nej ... elände. Se henne som förlorad ... allting är hans fel. Hon vet inte vad hon gör.

Mammas häftiga stön, som om hon har ont någonstans.

De försvinner in i stora rummet. Jag hör skorna mot parketten. *Konversationsalongen* står det på en plåtskylt ovanför

dörren till stora rummet. Jag vet inte vad det betyder. Det är ett jädrigt långt ord. Jag kryper längst in i vrån. På golvet ligger det en massa tyg och kläder. Sjuk.

Underst i det mörka grytet ligger också några av deras kvarlämnade plagg; udda saker, något av tyll. Konstiga skärp och kaftaner. Men jag har lassat över med mitt eget, täckt så gott jag kunnat.

Min dröm är att ha ett tält där inne. Ett tält i tältet. En gömma i gömman, som en rysk docka – jag har fått en sådan av Faster som jag växt upp med, och figuren längst in är så liten att det bara fått plats ett enda öga i hennes ansikte. Jag tänker mig den plikttrogna, fattiga kvinnan som suttit och målat dit ögonen i någon fabrik, hur hon försökt lösa dilemmat genom att åtminstone pricka dit *ett* öga. En sorts skapare i det fördolda.

Jag älskar saker som är något annat än vad de först ser ut som.

Ur bokhyllan drar jag nu fram min gamla älsklingsbok: ”Pojken som inte ville äta”. Den handlar om en pojke som slutar att äta och till slut är så liten att han kan gå in i ett mushål som han har i sitt rum. Det liknar det hål som jag själv har i väggen, precis ovanför golvlisten. Tänk att bli så liten att man kan fly in i ett mushål! Han träffar en mus där. Den är snäll.

Jag har glömt vad jag skulle göra här. Jag lägger mig vid hålet i väggen och drar ut en av mina verkliga artefakter: ett kalejdoskop. Mina systrar har haft varsitt likadant. Men det ena är – symboliskt nog – borta. Kalejdoskopet kommer från Amerika och har skickats av en släkting som heter Ruth och bor i Florida. Det är från tidigt sextiotal. Tittar man in i det så öppnar sig en annan värld. De små glasbitarna som virvlar runt där inne rasslar. Jag vrider och vrider. Kartongens papp gnisslar under mina hårdhänta fingrar. Det blir en stjärna. Ett valv. En

kupol. Det blir planeter, explosioner. Jag älskar kalejdoskopet. Och min mörka vrå.

Det är så konstigt. Här inne kan inget nå mig. Och på andra sidan träplankan, där trappan med sjöjungfrun finns, kan allt nå mig.

Hur går det ihop?

*

De åker på en språkresa till Italien 1979. Bara en av dem kommer hem. Det är så det börjar.

*

På skänken i sommarhuset finns en korg med fotografier. De har alltid legat där. I alla fall känns det så. Det nyaste är taget någon gång i mitten av 1980-talet. Efter det är det som att allting stannar av.

Bara ett enda fotografi finns sparat av oss alla tre tillsammans. Det är en kvadratisk liten färgbild från pappas gamla Instamatickamera. Diana ligger på rygg i ljusgrön bikini på en mörkt turkos luftmadrass, som har svävat som ett spöke genom alla mina romaner. Bredvid henne sitter Susanne i virkad vit bikini och runda glasögon med svarta skalmar. Lyft på Dianas knän sitter jag med ryggen mot kameran. Det blonda håret är en enda härva, precis så som min egen dotter såg ut i samma ålder. Jag är kanske två år på bilden. Är det 1974? -75?

Jag håller min ena hand i Dianas, den andra i Susannes.

Jag zoomar in bilden på mobilen. Jag fotograferade av den när jag var hemma på besök senast. I bakgrunden syns vedskjulet; det sneda, röda med hönsnät för fönstren. Utanför står ett gammalt kylskåp. Bräddor i olika längder svankar mot sten-

röset. Jag har på mig en urtvättad gul t-tröja med brun linning. Otroligt nog kan jag känna den mot huden när jag tittar på fotografiet. Mjukheten i frottén. Jag kan förnimma doften från den solsvedda gräsmattan också. Höra rasslet av löven i den lilla björken ovanför oss. Se mina systrars blick på mig. Känna närheten. Det är en bild av lycka och kärlek, ännu okomplicerad.

*

Ingen kan förklara varför det sker. Hon har alltid varit så blyg. Så tillbakadragen. Inte haft någon trotsålder. Bara gjort som mamma sagt. En hemmakatt som vägrat att lämna sitt rum. Och så detta: vägran att komma hem. En plötslig personlighetsförändring. Eller personlighetsutveckling? Redan innan allt händer som sedan ska hända känns det att något är i görningen. Det mullrar i jordskorpan. En kall smak av rädsla i min mun. Upprörda telefonsamtal sent på kvällarna. Ord jag inte förstår. Stämningar jag inte begriper.

Hur länge är hon borta? Jag vet inte.

De åker på en språkresa till Rimini. Eller är det Ibiza?

Men det är bara Diana som kommer hem.

Jag har en liten skivspelare i mitt rum och en väska med singlar. Många utan konvolut. De bara finns där, dessa skivor, som så mycket annat bara finns. En del av dem lyssnar jag aldrig på, som korrespondenskursen i bulgariska. Förmodligen inköpt av mina föräldrar på någon resa när min pappa turnerade med sitt pingislag i Östeuropa. Och så finns ett par klassiska stycken av kompositörer med skräckinjagande namn: Jaroslav Ježek, Bohuslav Martinů. Dimitrij Bortnjanskij. Vem orkar ens lyssna på någon som heter något sådant?

Men så finns det singlar som jag lyssnar på om och om igen.

”I Am An Astronaut” med Ricky Wilde. ”Here Comes the Sun” med Beatles. Jag har en spegel på väggen och gungar i takt med musiken framför den.

Det är något med hur Beatleslåten börjar, något försiktigt och mjukt. Jag föreställer mig en soluppgång. Lika färgstark som på en plyschaffisch eller som på det där fotografiet av mina systrar när de är på en av sina resor vid Medelhavet. De har likadana blusar på sig, sydda i ett tyg de köpt i Torquay. Palmer och drinkar. Solbränna. Himlar så som jag aldrig sett himlar här. De sitter i sanden i likadana piratbyxor med varsin smal fläta i håret, garnerad med olikfärgade plastpärlor.

Deras införstådda leenden. Som om de bär på en gemensam hemlighet. Hur gamla kan de vara? Fjorton och arton år? Femton och nitton? Tretton och sjutton? Är det året före språkresan som ska förändra allt?

Jag grabbar tag i en tjock tuschpenna på skrivbordet och mimar i spegeln med stor inlevelse. Det här är en av mina vanligaste och skamligaste dagdrömmar. Hur jag sjunger låten, helt fantastiskt. Min röst är sanslöst bra. Jag sjunger som en oupptäckt artist. Och hur mina systrar plötsligt dyker upp i den gläntade dörren till mitt rum. De ser helt chockade ut. Håller på att tappa hakan. Långsamt börjar de digga, nicka bekräftande, gunga med sina ljusa huvuden och viska ”Wow”.

Deras ansikten är allvarsamma och fulla av beundran. De känner igen något i mig. Något som de inte trott fanns där. Men det finns. De ser det nu. Låtens gyllene toner rinner genom rummet, genom min strupe.

Allting är okej. Som det ska vara. Som det var förut. Innan allt det här hände.

Jag är helt färdig efter mitt uppträdande och behöver lägga mig på sängen. Men först sätter jag på en skiva med Pippi Långstrump, den älskar jag.

Ibland när jag låtsas vara sjuk är det bara för att jag hellre vill ligga i sängen och lyssna på mina Pippiskivor. Se solljuset glida över golvet. Lysa upp burken med min vandrande pinne. Tapeten med flickfigurer i blekt gult och skirt grönt. Den kommer från England, tapeten. Egentligen var den tänkt åt deras rum, men i stället har den hamnat i mitt. Det är en underbar tapet. Flickorna håller varandra i handen, i en oändlig ringdans. De omger mig där jag ligger i min säng med stadiga furugavlar. Jag har ett sminkbord men ännu inget smink.

Jag har något annat. Jag vet inte vad jag ska kalla det.

En föraning. Av något tungt. Ett ansvar. Något som gör att jag inte kan bli som de andra i min ålder. Det är som att jag är jättegammal inuti. Djup. Usch, vad jag inte tycker om det ordet. När de säger "Du är djup". Jag vill inte vara djup. Eller är det en frustration över att de berättar något som jag redan vet?

Det är svårt att hålla ordning på kronologin. Först åker de i väg. De ska på en språkresa i Italien. Bara en av dem kommer hem.

Det är så det börjar.

*

Jag vet att jag upprepar mig. På latin betyder ordet *repetere* också "att återvända till". Ordspråket *repetitio est mater studiorum* som brukar översättas med "repetition är kunskapens moder" kan alltså lika gärna tolkas som "återvändandet är kunskapens moder".

Det är det jag gör, återvänder för att få veta.

*